

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини
Кафедра анатомії, гістології і патоморфології тварин

ДДАЕУ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
викладачів і здобувачів вищої освіти

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МОРФОЛОГІЇ, ПАТОЛОГІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ»

19–20 березня 2026 р.

присвяченій пам'яті доктора ветеринарних наук, професора П.М. Гавриліна
(1965-2020 роки життя)

ДНІПРО, 2026

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МОРФОЛОГІЇ, ПАТОЛОГІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ : матеріали науково-практичної конференції викладачів і здобувачів вищої освіти присвячена пам'яті доктора ветеринарних наук, професора П.М. Гавриліна (1965-2020 роки життя) (Дніпро, 19-20 березня 2026 р.) / Дніпровський ДАЕУ. – Дніпро : ДДАЕУ, 2026. – 319 с. Режим доступу : <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/13680>

Збірник містить матеріали наукових доповідей в яких висвітлено результати сучасних наукових досліджень в області ветеринарної морфології та фізіології тварин, патології (заразні і незаразні хвороби), біотехнології, якості і безпечності продуктів. Матеріали подано у вигляді тез доповідей проблемно-постановчого, оглядово-аналітичного, узагальнюючого, експериментального та методичного змісту. Авторами матеріалів є здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, практикуючі лікарі ветеринарної медицини, науковці науково-дослідних установ, представники органів державного і місцевого самоврядування та інших організацій.

Посвідчення УкрІНТЕІ Посвідчення № 690 від 09.10.2025 р.

Редакційна колегія: **Анатолій КОБЕЦЬ** ректор Дніпровського державного аграрно-економічного університету, д.н. з державного управління, професор; **Юрій ТКАЛІЧ** проректор з наукової та інноваційної діяльності, д. с.-г. н., професор (ДДАЕУ); **Іван БІБЕН** декан факультету ветеринарної медицини, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ); **Марина ЛЄЩОВА** завідувачка кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ); **Дмитро МАСЮК** завідувач кафедри фізіології, біохімії тварин і лабораторної діагностики, д. вет. н., професор (ДДАЕУ); **Алла ОЛІЯР** доцентка кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин, к. вет. н., (ДДАЕУ); **Олег МЕЛЬНИК** завідувач кафедри біоморфології хребетних ім. акад. В. Г. Касьяненка НУБіП України, д. вет. н., професор, академік НАН ВО України (м. Київ); **Леонід ГОРАЛЬСЬКИЙ** професор кафедри зоології, біологічного моніторингу та охорони природи Житомирського ДУ імені Івана Франка, д. вет. н., професор (м. Житомир); **Djallal Eddine RANMOUN PhD** (Veterinary Medicine), Associate Professor, Institute of Agriculture and Veterinary Sciences, University Batna (Batna Algeria); **Іван ЯЦЕНКО** професор кафедри нормальної та патологічної морфології факультету ветеринарної медицини ДБУ, провідний науковий співробітник Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, д. вет. н., професор (м. Харків); **Віктор ЕВЕРТ** д. вет. наук, Збройні сили України; **Роман МИЛОСТИВИЙ** декан біотехнологічного факультету, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ); **Володимир ЗАЖАРСЬКИЙ** завідувач кафедри інфекційних хвороб тварин, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ); **Дмитро БІЛИЙ** завідувач кафедри ветеринарної хірургії та репродуктології, д. вет. н., професор (ДДАЕУ); **Наталія СУСЛОВА** завідувачка кафедри клінічної діагностики і внутрішніх хвороб тварин, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ).

Відповідальні за випуск: Марина ЛЄЩОВА; Алла ОЛІЯР

ІМУННА СТІЙКІСТЬ ПРИ ЛЕПТОСПІРОЗІ: МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ЗАХИСНОЇ ВІДПОВІДІ

Пивовар Є. І., Чернявський К. В., Жунько І. Д., Панікар І. І.
Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна
liza.pivovar2000@gmail.com

Вступ. Станом на сьогодні лептоспіроз залишається одним з найпоширеніших інфекційних захворювань серед тварин і людини. В зоні ризику перебувають неблагополучні щодо інфекційного захворювання господарства, а також ті, в які був завезений збудник чи спостерігається висока концентрація гризунів. Нині науковці встановили етіологію лептоспірозу, але будова антигенного апарату, що відповідає за клінічну картину, перебіг і, в тому числі, формування імунної відповіді ще недостатньо вивчена. Зважаючи на те, що ця хвороба здатна перебігати приховано, а тварини протягом тривалого часу можуть бути носіями збудника, це становить серйозну загрозу спалахів захворювання в господарствах або поширення в навколишньому середовищі. Особливість антигенної будови лептоспір провокує різний прояв імунної відповіді в макроорганізмі в разі інфікування. Це становить особливий інтерес для науковців. Нині тривають дослідження щодо формування імунної відповіді в організмі, принципів діагностики та профілактики лептоспірозу.

Мета дослідження. Дослідити та систематизувати дані щодо механізму проникнення лептоспір до організму тварин та визначити принцип розвитку імунної відповіді макроорганізму у разі інфікування.

Результати дослідження. Лептоспіроз (*Leptospirosis*), він же водяна гарячка, собача гарячка, хвороба Вейля – це небезпечне захворювання інфекційної етіології, для якого притаманний гострий перебіг, що викликається збудником, віднесеним до роду *Leptospira*. В зоні ризику зараження перебувають тварини та люди. Наразі вченими ідентифіковано понад 250 сероварів лептоспір, які відносяться до 25 серогруп. Серед них виділяють наступні широко розповсюджені серовари: *L. interrogans*, *L. icterohaemorrhagiae*, *L. canicola*, *L. grippityphosa*, *L. hebdomadis*, *L. pomona*, *L. tarassovi*.

Збудник роду *Leptospira* представляє собою звивистий мікроорганізм родини *Leptospiraceae*, є грамнегативним аеробом довжиною в середньому 6-20 мкм і діаметром 0,1 мкм. Збудник має зовнішню мембрану, що містить багато ліпополісахариду, та внутрішню мембрану. Клітинна стінка містить пептидоглікан. Рухаються лептоспіри вигинальними рухами та перебувають у постійному русі протягом усього життя.

Лептоспіри проникають до організму через пошкодженні ділянки слизової оболонки та шкірних покривів, тому зараження виникає через контакт з водоймами, ґрунтами, пасовищами, місця утримання тварин, що забруднені лептоспірами, а також біологічним матеріалом від хворих тварин. Варто зазначити, що передача збудника може відбуватись статевим шляхом та внутрішньотробно. Імунітет, відповідно, може бути вродженим та набутиим.

Після проникнення збудника лептоспірозу до організму тварин, імунна система починає детекцію інфекційного агента за допомогою рецепторів розпізнавання патогенів, що поділені на два види: TLR та NLR. Вони, в свою чергу, розпізнають лептоспіри за принципом патогенно-асоційованих молекулярних патернів [2].

Вроджена імунна відповідь є першою лінією захисту макроорганізму, відіграючи ключову роль при ранньому розпізнаванні та знешкодженні лептоспір, ще до прояву симптоматичної картини. Активація такого шляху захисту є одним із найважливіших механізмів, особливо у перші години інфікування. Дослідження показали, що фагоцитоз нейтрофілами та макрофагами є результатом за умові опсонізації патогену IgG, які також здатні аглютинувати лептоспіри. Набутий імунітет залежить першочергово від синтезу антитіл та активації. Науковці виділили, що імунну відповідь стимулюють такі антигенні структури як О-антиген, LigA, LigB, а також LipL32. Зважаючи на це, синтез специфічних антитіл, в тому числі при забезпеченні пасивної імунізації поліклональними або моноклональними антитілами, першочергово спрямовується проти таких структур. Варто зазначити, що гуморальний імунітет також має дуже важливе значення для забезпечення стійкості організму тварин проти збудника лептоспірозу, хоча ще недостатньо вивчена роль клітинно-опосередкованої відповіді [3].

Крім того, в момент проникнення інфекційного патогену до організму тварин, відбувається активація ряду внутрішньоклітинних сигнальних механізмів системою PAMPs. Це забезпечує регу-

ляцію експресії цитокінів, зокрема простагландинів та оксиду азоту, які являють собою запальні молекули, що сприяють розширенню судин та підвищенню їхньої проникності, що є необхідним для забезпечення надходження клітин імунної системи до осередку ураження лептоспірами. Також до розвитку імунної відповіді ураженим організмом долучаються прозапальні цитокіни, такі як IL-1 β , IL-6, IL-12, інтерферон, фактор некрозу пухлин та хемокіни, чия дія спрямована на направлення лейкоцитів до місця концентрації інфекційних агентів [1].

Нині тривають дослідження механізму розвитку запалення, спричиненого системою PAMPs лептоспір через дію на рецептори розпізнавання антигену. Важливо зазначити, що відповідь організму на ліпополісахарид збудника лептоспірозу забезпечується активацією TLR2 і TLR4 у тваринному організмі. До прикладу, миші, в яких виражений дефіцит TLR4, мають тяжкий перебіг лептоспірозу. Така особливість вказує, що дана структура відіграє важливу роль у забезпеченні стійкості імунної системи до лептоспірозу та пояснює факт того, чому для кожного організму притаманний різний розвиток запальної реакції у відповідь на проникнення збудника даного зоонозу.

Сьогодні вчені синтезували вакцину проти лептоспірозу для деяких видів тварин, до прикладу це ВРХ, ДРХ, свині та собаки. Експериментальним шляхом доведено, що вакцинація ВРХ вакциною з інактивованою *L. borgpetersenii*, призводила до синтезу Т-клітин за рахунок дії на периферичні мононуклеарні клітини крові [4].

Висновки. Формування імунної відповіді при інфікуванні лептоспірозом є дуже складним механізмом, дослідження якого досі триває. Наразі встановлено, що особливість антигенної структури суттєво впливає на відповідь організму на проникнення збудника. Проте необхідно провести додаткові дослідження, з метою вивчення фенотипових і функціональних характеристик клітин імунної системи в разі інфікування на лептоспіроз, зокрема Т-клітин. Такі дослідження необхідні задля покращення діагностики, прогнозу, терапії даного захворювання та синтезу вакцин проти зоонозу.

Література

1. Cagliero, J., Villanueva, S. Y., & Matsui, M. Leptospirosis pathophysiology: into the storm of cytokines. *Frontiers in cellular and infection microbiology*. 2018. № 8. P. 204. <https://doi.org/10.3389/fcimb.2018.00204>
2. Chirathaworn, C., & Kongpan, S. Immune responses to *Leptospira* infection: roles as biomarkers for disease severity. *The Brazilian Journal of Infectious Diseases*. 2014. № 18(1). P. 77-81. <https://doi.org/10.1016/j.bjid.2013.08.002>
3. Fraga, T. R., Barbosa, A. S., & Isaac, L. Leptospirosis: aspects of innate immunity, immunopathogenesis and immune evasion from the complement system. *Scandinavian journal of immunology*. 2011. № 73(5). P. 408-419. <https://doi.org/10.1111/j.1365-3083.2010.02505.x>
4. Wilson-Welder, J. H., Boggiatto, P., Nally, J. E., Wafa, E. I., Alt, D. P., Hornsby, R. L., ... & Salem, A. K. Bovine immune response to leptospira antigen in different novel adjuvants and vaccine delivery platforms. *Vaccine*. 2020. № 38(18). P. 3464-3473. <https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2020.02.086>

ЕПІЗООТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ АКАРОЗІВ КРОЛІВ У ПРИВАТНОМУ СЕКТОРІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Порохня К. В., Плис В. М.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна
12974443@student.dsau.dp.ua

Вступ. Акарози кролів є однією з найпоширеніших паразитарних патологій у кролівництві приватного сектору. Збудниками акарозів виступають кліщі родин *Psoroptidae*, *Sarcoptidae* та *Cheyletiidae*, які спричиняють псороптоз, саркоптоз і хейлетіоз відповідно. Ці захворювання призводять до значних економічних втрат, зниження продуктивності тварин, погіршення якості хутра та шкірсировини, а у тяжких випадках – до загибелі поголів'я. Приватний сектор у кролівництві характеризується неналежним ветеринарним контролем, недотриманням санітарно-гігієнічних норм утримання, відсутністю систематичної профілактики та лікування паразитозів. Це створює сприятливі умови для циркуляції і поширення акарозів серед тварин. Відсутність комплексних даних щодо епізootичної ситуації з акарозів кролів у приватному секторі окремих регіонів України зумовлює необхідність проведення ретельного моніторингу. Своєчасна діагностика та визначення видового складу збудників акарозів дозволяють розробити ефективні заходи боротьби та профілактики, що є надзвичайно важливим для забезпечення здоров'я тварин і рентабельності кролівничих господарств приватного сектору.

Свинаренко Р.Ю., Білий Д.Д. Клінічні ознаки метастазування за раку молочної залози у кішок.....	198
Семьонов О.В., Сусллова Н.І., Шкваря М.М., Тимченко К.А. Порівняння модифікацій магнітних зондів за профілактики травматичного ретикуліту великої рогатої худоби.....	200
Склярів П. М., Науменко Ю. М. Етіопатогенетичні аспекти неплідності корів за дисбалансу кобальту та вітаміну В12.....	201
Слонь Ю. В., Склярів П. М. Використання цифрової системи COWMANAGER та функції FIND MY COW у ветеринарному контролі стану здоров'я молочних корів.....	202
Собакар Ю.В. Гіперадренокортицизм собак: вплив на відтворну функцію.....	204
Стайнікова С. Є., Коренева Ж. Б. Порівняльна характеристика протоколів хіміотерапії при лімфомі в собак: СНОР, СОР та монотерапія.....	206
Супруненко О.О., Білий Д.Д. Клінічні аспекти лабораторної діагностики лімфоми у котів.....	208
Сухотська К. С., Немова Т. В. Сучасні підходи діагностики та терапії котів за гіпертиреозу.....	210
Темненко В. О., Немова Т. В. Діагностика ідіопатичного циститу у котів.....	211
Тодоров М. І., Корольова В. С., Володько Ю. С. Вплив антикетогенних засобів на деякі біохімічні показники крові корів під час транзитного періоду.....	212
Філяєва В. Д., Бондаренко І. В. Порівняльна ефективність консервативних методів терапії кішок з піометрою.....	214
Черниш Ю. С., Шарандак П. В. Аналіз на антимюллерівський гормон (АМГ) у собак та котів.....	215
Хорошева Є.В., Немова Т.В. Особливості застосування методу рентгенографії для виявлення патологій грудної клітки у дрібних домашніх тварин.....	217

СЕКЦІЯ 3. Ветеринарна патологія (заразні хвороби тварин)

Sorokina N. H., Yanenko U. M., Bohuslavskaya V. O. Eastern infectious equine encephalomyelitis: etiology, pathogenesis, prophylaxis.....	219
Біленко Ю. О., Канівець Н. С. Дирофіляріоз свійських собак.....	220
Васюта Ю. М., Лозовська Є. В., Нікіфорова О. В. Порівняльна ефективність Spot-On препаратів за екто- та ендопаразитозів дрібних домашніх тварин.....	221
Вашик Є. В., Щербина Р. О., Нікіфорова О. В., Ладогубець О. В., Дученко К. А. Потенціал антгельмінтної дії похідних 1,2,4-тріазолу	223
Горбатенко С.К., Вашик Є.В., Кузнецова О.В., Мягких Н.В. До питання інтерферуючого впливу вірусу лейкозу ВРХ до збудника ринотрахеїту.....	224
Євстаф'єва В. О., Первий А. О. Сезонна динаміка за токсокарозу котів.....	226
Коне М. С. Лікування та профілактика панлейкопенії у котів в умовах ветеринарної клініки ТОВ «Біоцентр» м. Полтава.....	227
Криворученко Д. О. Доцільність застосування запропонованого способу визначення забрудненості дистальних частин кінцівок собак яйцями нематод <i>Toxocara</i>.....	229

Марченко В. В., Колечко А. В. Генетична структура популяції вірусу інфекційної бурсальної хвороби в умовах промислового бройлерного виробництва України	231
Меженський А. А., Меженська Н. А., Боровков С.Б. Сезонність спалахів геморагічної хвороби кролів в Україні у 2021-2025 роках.....	232
Мельник М. М., Галат М. В. Поширеність статевозрілих особин комарів різних видів в умовах деяких областей України.....	234
Оробчук А. В., Недзвецкий В. С. Оцінка реплікації та імуногенності векторних вакцин на основі герпесвірусу індиків (HVT) у бройлерів за польових умов.....	235
Панчихін О. І., Галат М. В., Литвиненко О. П. <i>Sarcocystis</i> spp. серед великої рогатої худоби: дослідження різних тканин організму.....	236
Пилипенко М. Б., Канівець Н. С. Поширення панлейкопенії котів.....	237
Пивовар Є. І., Черняхівський К. В., Жунько І. Д., Панікар І. І. Імунна стійкість при лептоспірозі: механізм формування захисної відповіді.....	239
Порохня К. В., Плис В. М. Епізоотичний моніторинг акарозів кролів у приватному секторі Дніпропетровської області.....	240
Ревунець В. А., Кот Т. Ф. Клінічні ознаки панлейкопенії у котів.....	242
Рибалка Д. Ф., Бригадиренко В. В. Вплив органічних токсикантів на <i>Tenebrio Molitor</i> та його паразито-хазяїнні відносини з <i>Gregarina Steini</i>	244
Рисований В. І., Андрійченко Л. В. Гельмінтози дрібних домашніх тварин, що найчастіше виявляють при копроовоскопічних дослідженнях у клініці Зоолукс м. Київ.....	245
Розумнюк А. В., Недашківська Я. С. Утворення аутоантитіл до тканин нирок і їхній зв'язок з антитілами до каліцивірусу, інфекційного ринотрахеїту й панлейкопенії в котів.....	247
Розумнюк А. В., Ходак Є. О. Фекальна трансплантація у собак.....	248
Сосницька А. О., Зажарський В. В. Агональна стадія туберкульозного симптомокомплексу в мурчаків.....	249
Сюсюк В. В., Бібен І. А. Вивчення пастереленосійства серед мишовидних гризунів.....	251
Ткаченко Я. В., Мурашко Л. В., Солодовник А. С., Білан М. В., Усеєва Н. Г. Стан мікробіоти кишечника здорових та хворих на ноземоз бджіл в умовах приватної пасіки.....	253
Хоменко З. В. Патоморфологічна діагностика антибіотикорезистентності у ветеринарній медицині: маркери терапевтичної неефективності.....	255
Хоменко З. В., Заїка С. С. Епізоотологічне значення патологоанатомічного аналізу в системі контролю поширення антибіотикорезистентних штамів мікроорганізмів.....	256
Чернікова К. О., Щербентовська О. М. Реовірусна інфекція у курей-бройлерів: опис клінічних випадків.....	258
Шніткова О. С., Канівець Н. С. Токсоплазмоз свійських котів.....	259

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
викладачів і здобувачів вищої освіти

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МОРФОЛОГІЇ, ПАТОЛОГІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ»

пприсвячена пам'яті доктора ветеринарних наук, професора П.М. Гавриліна
(1965-2020 роки життя)

м. Дніпро, 19–20 березня 2026 р.

Редактор випуску

Марина ЛЄЩОВА – завідувач кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин ДДАЕУ

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

49600, м. Дніпро, вул. Сергія Єфремова, 25

E-mail: *info@dsau.dp.ua*

Web: *www.dsau.dp.ua*

Підписано до друку 26.03.2026.